

Skotið upp fólkaatkvøðu

Á tingfundinum fríggiðadagin legði Sambandsflokkurin fram uppskot sítt um leiðbeinandi fólkaatkvøðu áðrenn samráðingar um ríkisrættarlígu støðu Føroya

JOHN JOHANNESSEN

Sambandsflokkurin metir ikki fullveldisætlan landsstýrissins at vera demokratiska. Tí legði hann fríggiðadagin uppskot fyri Løgtingið um, at gera eina løgtingslóg um leiðbeinandi fólkaatkvøðu um samráðingar-grundarlagið fyri nýggjari føroyskari stjórnarskipan.

Sambandsflokkurin skjýtur upp, at vegleiðandi fólkaatkvøðan verður hildin 7. desember. Á atkvøðuseðlunum skulu vera tveir spurningar. Spyrjast skal, um fólk vil, at landsstýrið tekur upp samráðingar við ríkisstjórnina um ein sínámillum sáttmála millum Føroyar og Danmark soleiðis, at Føroyar verða skipaðar sum eitt land við fullveldi, ella um fólk ynskja, at landsstýrið tekur upp samráðingar við donsku ríkisstjórnina um eina nýggja stjórnarskipan fyri Føroyar innan ríkisfelagsskapin.

Loysing í fyra stingum
Sambandsflokkurin visir í uppskoti sínum á, at landsstýrið hevur sett sær fyrri at fremja fullveldisætlanina í fyra stingum. Og, sum Sambandsflokkurin skilur greiða politiska mál samgongun-

nar, eru Føroyar ikki í ríkisfelagsskapi við Danmark longur, tá tilgongdin er liðug.

Tey fyra stigin, Sambandsflokkurin visir á, eru: Tað fyrsta er stigið, sum bar við sær avtaluna við donsku stjórnina frá 10. juni 1998 og uppskotið til samtyktar frá 18. august. Sambandsflokkurin visir á, at hetta stigið er avgreitt.

Næsta stigið fevndi um kanningar, úgreiningar og fyrirreikingar. Sambandsflokkurin visir á, at hetta stigið fyrri mesta partin er liðugt við almannakunngerðini av Hvítubók og tí orðaskifti, sum nú verður Løgtinginum og til seinast við tí arbeiði, sum grundlógavevndin er í ferð við at gera.

Tað triðja stigið snýr seg um, at samráðingar verða tiknar upp við donsku stjórnina. Tá orðaskiftið á tingi er liðugt, fer landsstýrið undir eina ætlan um, hvussu og hvat skal henda. Út frá hesum verður eitt upplegg skrivað, sum skal verða grundarlagið undir samráðingunum millum landsstýrið og donsku stjórnina um nýggjan sáttmála.

Sambandsflokkurin visir

á, at tað fjórða stigið av landsstýrinum verður kallað tann demokratiska avgerðin. Stigið inniber, at tá ið nevndu samráðingar eru lidnar og ein endaligur sáttmáli er gjordur millum stjórn og landsstýrið, skulu ávikavist Fólkatíngið og Løgtingið góðkenna sáttmálan. Síðani skal sáttmálin leggjast til fólkaatkvøðu í Føroyum. Fær hann meiriluta, verður hann settur í verk. Tá alt hetta er avgreitt, verður uppskotið til føroyska grundlóg lagt fyrri tingið til góðkenningar. Góðkennir Løgtingið grundlógarruppskotið, verður tað lagt til fólkaatkvøðu. Og atkvøður ein meiriluti av Føroya fólki fyrri grundlógini, verður hon sett í gildi.

Ódemokratisk

– Ætlan landsstýrissins letst at vera demokratisk, men í roynd og veru má hon sigast at vera tað ovuga. Í besta lagi er hon bara demokratisk at navni, tí fólkið sleppur ikki at tala, fyrr enn ter ymsu avgerðirnar eru framar, og tá er ov seint, sigur Sambandsflokkurin í uppskotinum.

Flokkurin heldur tað geva ógvuliga litla meining senda tann sáttmálan, sum

verður gjordur millum landsstýrið og donsku stjórnina, og sum tá er góðkendur í báðum teimum parlamentarisku tingunum, til eftirfylgjandi fólkaatkvøðu. Tí tá skal borgarin taka støðu til ein fullgjordan veruleika og til nakað, sum hann eftir øllum sannlíkindum at døma ikki hevur givið heimild til frammanundan.

Sambandsflokkurin heldur, at landsstýrið hevur tikið sær rætt til at tulka seinasta valúrslit sum eina heimild til at samráðast við donsku stjórnina um millum annað at avtaka blokkstuðulin og at skipa Føroyar sum eitt land við fullveldi. Hetta skilur Sambandsflokkurin sum, at ætlanin í roynd og veru er at loysa fullkomuliga frá Danmark. Hann visir á, at roknast kann við, at um landsstýrið fer til Danmark at samráðast eftir hesum leisti, so vendst ikki aftur, sjálvt um meirilutin er ímóti, tá sáttmálin skal góðkennast við eina fólkaatkvøðu.

– Tað má haldast at vera sera ivasamt, um meirilutin av Føroya fólki er sinnaður at geva landsstýrinum heimild at samráðast við donsku stjórnina um ein nýgg-

Sambandsflokkurin heldur fullveldisætlanina hjá landsstýrinum vera ódemokratiska

an sáttmála, sum eisini ber í sær, at Føroyar fara burtur úr ríkisfelagsskapinum og gerast eitt land við fullveldi.

Tí skjýtur Sambandsflokkurin upp eina vegleiðandi fólkaatkvøðu áðrenn landsstýrið fer til samráðingar.

Litil undirtøka

Sum Sosialurin skilur, kann Sambandsflokkurin ikki vænta sær ta heilt stóru undirtøkuna fyrri hesum uppskotinum. Heldur ikki frá honum andstøðuflokkunum. Miðflokkurin tekur, sum vit vita, undir við fullveldisætlanini og formáður Javnaðarflokksins, Jóannes Eidesgaard, segði í samrøðu við Sosialin herfyri, at hann helt vanda vera fyrri, at ein vegleiðandi fólkaatkvøða

fór at geva eina skeiva mynd av hugsan fólksins. Orsøkina segði hann vera, at av tí at talan er um eina vegleiðandi fólkaatkvøðu, fara fólk ikki at taka hana í álvara og fara fískil kanska bert tey, sum eru ógvuliga heit fyrri fullveldisætlanini á val, meðan hini sita eftir ella óvugt.

Javnaðarflokkurin sigur seg tiskil ikki taka undir við uppskotinum frá Sambandsflokkinum, men visir á, at ein meiningakanning kann geva eina nógv betri mynd av støðu føroyinga til fullveldisætlanina.

Edmund Joensen sigur seg vera ógvuliga keddan av støðu Javnaðarflokksins til uppskotið, men sigur seg kortini hava vónir fyrri, at tað fer at fáa undirtøku.

skriva dagbók tann 20. oktober

Hvat gert tú 20. oktober?

Mikudagin 20. okt. 1999 fáa allir føroyingar høvi at veita framtíðini innlit í sín gerandisdag. Ung sum gomul. Tá kanst tú skriva tína dagbók, sum tú ikki verður alment atkomulig fyrr enn um 100 ár.

Skriva hvat tú hugsar, og hvat tú gert. Tilfarið verður handfarið í trúnaði og við gransking fyrri eyga. Ein partur verður útgivin í bók og nýttur í øðrum sambandi við loyvi frá tí, sum hevur skrivað dagbókina.

Les meira um tiltakið á: www.sleipnir.fo/flb/dagbk
Faldari verður eisini sendur í hvørt hús um tiltakið.
Dagbókin skal sendast til:
Føroya Fornminissavn, Postboks 1155, FO-110 Tórshavn
ella sum teldupostur: josdam@natmus.fo

Dagbókadagur 99

í Dagbókabólkinum eru: Føroya Fornminissavn • Føroya Landsbókasavn • Føroya Landsskjalasavn
Føroya Skúlabólagrunnur • Føroya Studentaskúli • Føroyamálsdeildin • Útvarp Føroya

Postboks 1155, FO-110 Tórshavn, teldupostur: josdam@natmus.fo